

Economisch kader en Uitvoeringsagenda 2021-2022

Ondernemend Noordenveld

6 januari 2021

Economisch kader en uitvoeringsagenda

Inhoudsopgave

1. Voorwoord en inleiding 2
Voorwoord wethouder Henk Kosters 2
Inleiding 2

2. Staat van Noordenveld 4
2.1 Bedrijven 4
2.2 Demografie en werkgelegenheid 5
2.3 Sterke kernen 6
2.4 Duurzaamheid 9
2.5 Regionaal ecosysteem 9
2.6 Hoe wordt Noordenveld ervaren? 9

3. Doelen 11
3.1 Werkgelegenheid 11
3.2 Ondernemerschap 12
3.3 Vestigingsklimaat 12
3.4 Sterke kernen 13
3.5 Duurzaamheid 13

4. De rol van de gemeente 14

5. Uitvoeringsagenda 14
5.1 Werkgelegenheid 15
5.2 Ondernemerschap 16
5.3 Vestigingsklimaat & zichtbaarheid 18
5.4 Sterke kernen 19
5.5 Duurzaamheid 21

Bijlage 1: SWOT-analyse Economie Noordenveld 22
Bijlage 2: Mid-term review 25

1. Voorwoord en inleiding

Voorwoord wethouder Henk Kosters

Het belang van de Noordenveldse economie en haar bedrijven is groot. Bedrijven zijn plekken voor onze inwoners om te werken maar zijn tegelijkertijd ook voorzieningen als winkels of horeca. Voor de inwoners maar ook voor de hele regio. Ondernemers zetten een bedrijf op en ontwikkelen deze en dragen zo weer bij aan de lokale werkgelegenheid. Bedrijven zoeken jongeren op om te werken aan innovaties en bieden jongeren zo werkervaring of een stageplaats. Deze wisselwerkingen willen wij als gemeente faciliteren en stimuleren.

Het startpunt van samenwerkingen tussen ondernemers en gemeente is contact. Juist dat is door corona niet vanzelfsprekend geweest in de afgelopen periode. Ook is het afgelopen jaar een lastig en onzeker jaar geweest voor veel ondernemers om hun werk te kunnen uitvoeren. Wel hebben we ambities voor de Noordenveldse economie en vinden we het belangrijk dat ondernemers weten wat ze van de gemeente kunnen verwachten, zodat we in alle tijden elkaar als gemeente en ondernemer kunnen vinden en samen stappen zetten voor de Noordenveldse economie. De ambities hebben we gezamenlijk opgesteld en uitgewerkt in de uitvoeringsagenda. Zo weten we waar we met elkaar heen willen en hoe we dit willen bereiken. Ook in een periode van tegenslag en verandering laten ondernemers zien dat zij creatief zijn en doorzetten. Dat maakt dat ik trots op de Noordenveldse ondernemers ben. Daarom werk ik de komende jaren graag verder samen met ondernemers en deze uitvoeringsagenda in de hand aan het versterken van de Noordenveldse economie.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
Henk Kosters,
Wethouder Economische Zaken

Inleiding

De economie is altijd in beweging en laat zich maar in beperkte mate sturen. De lokale economie wordt daarnaast in grote mate beïnvloed door landelijke en internationale ontwikkelingen. Na de financiële crisis vanaf 2009 zagen we de afgelopen jaren een periode van economische groei, ook in Noordenveld. De werkloosheid is gedaald en er is een groter vertrouwen in de economie. Echter, door het Covid-19 virus en de beperkende maatregelen die er in de hele wereld zijn, zijn we weer in een ander economische tijd terecht gekomen. Hoelang deze effecten gaan duren en of en hoe de economie zal veranderen weten we nu nog niet. Elke ondernemer zit nu in een veranderende situatie. Juist nu willen we als gemeente er actief voor de ondernemers in Noordenveld zijn. Duidelijk zijn over waar wij op in zetten en wat wij voor ondernemers kunnen betekenen. Het economisch kader en de uitvoeringsagenda laten dit zien. Met dit economisch kader worden de ambities 2021 - 2025 van de gemeente Noordenveld in kaart gebracht op het economische vlak, die de koers zijn voor de uitvoeringsagenda die nu is opgesteld.[1] Dit geeft een beeld over onze huidige economie en onze sterke en mindere punten, over wat we willen bereiken en hoe we dit willen gaan doen. De bijbehorende uitvoeringsagenda is in eerste instantie opgesteld voor 2021 en 2022 en wordt elk jaar geëvalueerd en geüpdate.[2]

Het economisch kader en uitvoeringsagenda is tot stand gekomen door gezamenlijk met ondernemers, samenwerkingspartners, de raad en collega's de doelstellingen en bijbehorende acties te bepalen. Dit

[1] Deze uitvoeringsagenda sluit aan bij de programma's die er zijn voor Recreatie en Toerisme en de Centrumontwikkeling Roden en daarom staan er ook in dit uitvoeringsagenda acties die bijdragen aan de Centrumontwikkeling Roden en het Recreatie en Toerisme veld.

[2] Hierbij nemen we de werkwijze van de Uitvoeringsagenda R&T als voorbeeld; de doelen worden voor een aantal jaren vastgesteld, de acties bekijken we elk jaar of deze behaald zijn of nog voldoende zijn om de doelen te behalen of juist of het nodig is om nieuwe acties op te stellen.

hebben we gedaan in 1 op 1 gesprekken met ondernemersverenigingen en werksessies met ondernemers en college en raad. Ondanks de coronamaatregelen die dit proces hebben bemoeilijkt hebben ondernemers zich hierbij betrokken getoond en actief bijgedragen aan het resultaat.

Gedurende het opstellen van het beleidskader is de leidende gedachte steeds geweest: hoe dragen we bij aan een ondernemend, leefbaar en duurzaam Noordenveld en wat pást hier in Noordenveld?

Dit document omvat twee delen. In het eerste deel wordt de staat van de economie van Noordenveld en de verwachte ontwikkelingen geschetst en volgen onze doelen. In de uitvoeringsagenda in het tweede deel worden de doelen omgezet in concrete acties met een tijdlijn.

2. Staat van Noordenveld

Ondernemen in Noordenveld betekent ondernemen in een groen, historisch landschap, een prettig woon-werkklimaat voor jezelf en je medewerkers, een goede ligging in de driehoek Groningen-Assen-Drachten, meebouwen aan de aanwezige medisch-technologische sector of werken in de stevige MKB sector. Wat ook typerend voor Noordenveld is, zijn de meerdere kernen met elk hun eigen karakter. Gelijk valt te zien dat het bij een economische karakterisering niet alleen gaat om typische economische factoren maar dat ook demografie, de omgeving en bereikbaarheid een rol spelen. In dit hoofdstuk worden de kenmerken en ontwikkelingen die van invloed zijn op de Noordenveldse economie besproken om zo een staat van Noordenveld te schetsen. We hebben hiervoor gebruik gemaakt van de beschikbare cijfers uit verschillende rapporten zoals het rapport *Economische perspectieven voor Noordenveld* van Bureau Louter en de ondernemerspeiling en cijfers vanuit VNG.

COVID-19 en de maatregelen die er tegen worden genomen hebben een flinke impact op de economie. Hoelang de pandemie nog duurt en welke maatregelen vanuit de rijksoverheid worden genomen om COVID-19 te bestrijden en de invloed die dit heeft op de individuele ondernemers en welke steunpakketten voor ondernemers beschikbaar komen en blijven is niet duidelijk. Dat maakt dat het moeilijk is om een inschatting te maken van economische ontwikkelingen. We hebben gebruik gemaakt van de meest recente cijfers die ingaan op de effecten van de coronacrisis. We zien dat het beeld heel wisselend is, sommige bedrijven krijgen grote klappen, anderen groeien juist en voor weer anderen is de situatie redelijk gelijk gebleven. Ook verschilt de situatie van maand tot maand. We volgen de ontwikkelingen op de voet en spelen flexibel in op nieuwe mogelijkheden en oplossingen voor ondernemers om te kunnen blijven ondernemen.

2.1 Bedrijven

In Noordenveld zijn er 2.817 bedrijven (2019), wat sinds 2015 gestaag gestegen is vanaf 2.656. Deze bedrijven zorgen voor een totaal van 10.779 banen.[3] Qua aantal banen en bedrijven staat Noordenveld op plaats 8 van de 12 Drentse gemeenten.

Sectoren met grootste aantal bedrijfsvestigingen	Sectoren met grootste aantal banen
Zakelijke dienstverlening, advisering en onderzoek (516)	Groot- en detailhandel, reparatie van auto's (2.164)[4]
Groot- en detailhandel, reparatie van auto's (471, waarvan 60 in autohandel en reparatie)	Openbaar bestuur (1.169),
Gezondheids- en welzijnszorg (295)	Gezondheids- en welzijnszorg (1.098
Bouwnijverheid (273)	Industrie (1.062)
Landbouw en bosbouw (252	Bouwnijverheid (887)

De sector openbaar bestuur is sterk vertegenwoordigd door aanwezigheid van het gemeentehuis en de gevangenissen in Veenhuizen. Wanneer gekeken wordt naar vergelijkbare gemeenten in Drenthe zien we in Noordenveld een sterkere industrie (waarvan de medisch-technologische sector zeer goed aangeschreven staat), een minder grote landbouwsector en een grotere detailhandel heeft. Ook is er een sterke vrije tijd- en toerismesector (totaal vestigingen 220 en banen 1080 in 2019). Het aantal zzp-ers ten opzichte van het totaal aantal banen is in Noordenveld een stuk hoger dan in Nederland

[3] Provinciaal werkgelegenheidsregister Drenthe 2019

[4] In het Vestigingenregister wordt aangegeven in welke categorie een bedrijf valt qua personeelsgrootte maar niet hoeveel personeelsleden er werkelijk zijn (bijv. categorie 1-5 of 6-10 personeelsleden. Naar schatting werken er zo'n 200 personeelsleden in de *reparatie van auto's* sector. In het Provinciaal werkgelegenheidsregister en het Vestigingenregister wordt geen uitsplitsing gemaakt tussen groot- en detailhandel. In het rapport van Bureau Louter wordt wel aangegeven dat de detailhandel iets sterker vertegenwoordigd is dan nationaal en in de benchmarkgemeenten. Dit is niet het geval voor groothandel.

gemiddeld (2018: 19,8 ten opzichte van 11,4)[5], maar dit loopt niet erg uit de pas in de vergelijking met Drentse gemeenten. Het ZZP-collectief dat in 2018 is gestart is een mooi initiatief om de ZZP'ers te verenigen.

Een belangrijke indicator van een sterke lokale economische groei is het aantal bedrijfsoprichtingen en het aantal snelgroeiende bedrijven. Noordenveld scoort hier niet erg hoog op. Beiden zijn in Noordenveld aan het dalen sinds 2010. In vergelijking met de andere omliggende gemeenten scoort Noordenveld vergelijkbaar.[6]

Voor alle bedrijventerreinen resulteert een positief saldo van inkomende en uitgaande verplaatsingen in termen van arbeidsplaatsen en in termen van aantal vestigingen. De meeste bedrijven in Noordenveld houden dus redelijk vast aan hun vestigingsplaats, wanneer ze verplaatsen doen ze dat over korte afstand (bijv. naar een naastgelegen bedrijventerrein of vanuit Norg naar Roden). In totaal waren er in de periode 1984-2017 ruim 43 bedrijfsverplaatsingen per jaar, waarvan 76% zich verplaatst binnen de drie grootste kernen van Noordenveld.[7]

Op dit moment is het niet mogelijk om verwachtingen uit te spreken over faillissementen en bedrijfsoprichtingen. In de meest recente cijfers zien we geen sterke toename van faillissementen in Noordenveld (minder faillissementen in de eerste helft van 2020 dan het jaar ervoor, vanaf de zomer enkele faillissementen).[8] Waarbij als kanttekening gezegd moet worden dat de huidige situatie met overheidssteun en coronamaatregelen geen maatgever is. Qua bedrijfsoprichtingen zien we voor het eerste halfjaar van 2020 in Drenthe een wisselend beeld. In februari, maart en april zijn er minder oprichtingen dan in 2019. De overige maanden iets meer.[9] In Noordenveld zijn de sectoren openbaar bestuur en gezondheidszorg sterk aanwezig en deze zijn redelijk robuust, ook in economisch mindere tijden.[10] In de groot- en detailhandel is er in korte tijd een verschuiving gaande. Supermarkten, speciaalzaken en bouwmarkten hebben een omzetgroei beleefd terwijl er in horeca en detailhandel een sterke daling is. In de detailhandel laten de modewinkels de sterkste daling zien. Het is onduidelijk of deze verschuiving kortdurend of definitief is en of de omzet in de toekomst nog ingehaald wordt. COVID-19 heeft een versterkend effect op de verschuiving van offline naar online winkelen. Daarnaast hebben winkels ook extra te maken met online concurrentie.[11] Ondanks de huidige en verwachte economische krimp zijn er ook bedrijven waarmee het goed gaat en die groeien of verplaatsen. De interesse die er is voor kavels en bedrijfspanden in onze gemeente en daarbuiten bevestigt dit beeld. In combinatie met de recente bestemmingswijzigingen op de bedrijventerreinen Westeres en Haarveld zorgt dit ervoor dat de komende jaren, en met name Haarveld, beschikbare kavels uitgegeven zullen worden. De pandemie kan dit proces wel vertragen.

2.2 Demografie en werkgelegenheid

Noordenveld bestaat uit 26 dorpen en kernen, waar in totaal 31.290 mensen wonen. Het wonen in Noordenveld wordt erg hoog gewaardeerd; over de woonomgeving, woning, milieu en de natuur in de omgeving zijn de inwoners tevreden. Noord-Drenthe is in 2019 de koploper in de Brede Welvaartsindicator.[12]

De totale beroepsbevolking bestaat uit 16.000 mensen. De ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen blijft in Noordenveld al vele jaren achter bij de nationaal gemiddelde ontwikkeling. Toch blijft de ontwikkeling van de netto participatiegraad (het aantal werkzame personen per inwoner van 15-74 jaar)

[5] https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Bedrijvigheid-en-economie
[6] https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Bedrijvigheid-en-economie.
[7] Bureau Louter, Economische perspectieven voor Noordenveld, blz. 32.
[8] www.faillissementsatlas.nl,
[9] Lisa, Monitor Vestigingendynamiek
[10] UWV, Coronacrisis: impact op de werkgelegenheid verschilt per sector, 7 mei 2020.
[11] https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/cbs-cijfers-coronacrisis/wat-zijn-de-economische-gevolgen-van-corona-
[12] Brede Welvaartsmonitor 2019, Rabo Research & Universiteit Utrecht.

in Noordenveld sinds 2005/2007 niet achter bij het nationaal gemiddelde en ontwikkelt de werkloosheid zich zelfs iets gunstiger (dat is 2,9% in 2019, en neemt sinds 2014 af). Een verklaring hiervoor is dat inwoners meer buiten de gemeente zijn gaan werken en dat er veel mensen met pensioen gaan, wat leidt tot een grote vervangingsvraag (die op zijn beurt weer de werkloosheidscijfers drukt).[13]

Kijkend naar het benodigde opleidingsniveau van banen bij bedrijven en instellingen zie je dat deze lager is dan het gemiddeld opleidingsniveau van de werkzame beroepsbevolking, dit betekent dat het hoger opgeleide deel van de beroepsbevolking vaker buiten Noordenveld werkt. In de beroepsbevolking zijn alle opleidingsniveaus vertegenwoordigd, waarbij de middelbaar- en hogere opleidingsniveau iets meer aanwezig zijn. Daarnaast zien we in de beroepsbevolking dat het percentage 45-74 jaar erg groot is. Het enigszins 'verouderde' arbeidsbestand en de bijbehorende vervangingsvraag wanneer zij met pensioen gaan levert in Noordenveld extra kansen op werk op maar is ook een risico zijn voor bedrijven om aan voldoende personeel te komen.[14]

In de afgelopen jaren is de bevolking in Noordenveld licht gegroeid. Wel zien we dat de bevolkingssamenstelling is veranderd. De groep 65-plussers is het sterkst toegenomen, er zijn meer huishoudens bestaande uit alleenstaanden bijgekomen en het aantal gezinnen is gedaald. De verwachting is dat het aantal gezinnen in Noordenveld de komende jaren per saldo het sterkst toeneemt (vanwege een overloop uit de stad Groningen) en het aantal oudere gezinnen afneemt. Op termijn zal het beeld van een vergrijsd Noordenveld zich dus ietwat normaliseren. De gemeente houdt tot 2030 rekening houden met een extra behoefte aan woningen vanwege de eigen vraag (vergrijzing, gezinsverdunning), maar het grootste deel van de extra behoefte wordt veroorzaakt door de druk op de woningmarkt in de stad Groningen[15]. Een aantrekkelijke gemeente voor jongeren en gezinnen zijn is voor bedrijven met een personeelsvraag zeker van belang. Een goed woonklimaat en beschikbare woningen hebben voor starters en jongeren is hierbij een aandachtspunt. Waanneer dat het geval is kan Noordenveld een aantrekkelijke gemeente voor mensen in de gezinsvormende fase (leeftijdsklassen 0-14 en 25-40 jaar) zijn, wat positief kan zijn voor bedrijven die personeel willen aantrekken, het behoud van voorzieningen en de winkelfunctie.[16]

Eerdere verwachtingen waren dat het aantal arbeidsplaatsen in Noordenveld tot 2023 zich nog iets langzamer ontwikkelt dan nationaal (0,6% ten opzichte van 0,9%) en daarna meer gelijk op loopt.[17] In 2019 is het totaal aantal banen in Noordenveld echter gegroeid met 2,1% (dit loopt wel in de pas met de ontwikkeling in heel Drenthe).[18] Hoe dit zich nu zal ontwikkelen is vanwege de gevolgen van de coronacrisis nog onduidelijk maar in heel Nederland is nu al een negatief beeld voor het aantal banen.[19] Op de instroom en uitstroom van WW-uitkeringen heeft corona in Noordenveld nog geen groot effect.[20]

2.3 Sterke kernen

Leefbaarheid wordt onder andere bepaald door de bereikbaarheid, banen, onderwijs, gemeenschapsgevoel en een passend woonaanbod. Door de karakterisering van Noordenveld als een gemeente met een mix van kleine en grote dorpen, buurtschappen en landelijk buitengebied is het belangrijk om aandacht voor het sterk houden van kernen te hebben. De ontwikkeling en vestiging van bedrijven en voldoende en passend werk voor inwoners hangt samen en draagt bij aan de leefbaarheid van het gebied. We hebben daarom oog voor de bereikbaarheid, toegankelijk onderwijs en voorzieningen.

---

[13] https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Werk-en-inkomen en Bureau Louter, Economische perspectieven voor Noordenveld, blz.63-65.
[14] Bureau Louter, Economische perspectieven voor Noordenveld, blz. 75.
[15] KAW, Woningmarktonderzoek Noordenveld 2020-2030, hoofdstuk 2.
[16] Bureau Louter, Economische perspectieven voor Noordenveld, blz. 51 en 114.
[17] Bureau Louter, Economische perspectieven voor Noordenveld, blz. 84.
[18] Provinciaal werkgelegenheidsregister 2020
[19] https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/33/coronacrisis-leidt-tot-ongekende-daling-aantal-banen
[20] https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/corona/impact-coronacrisis-op-uw-gemeente/

Roden/Nieuw-Roden	
Aantal inwoners:	16010
Aantal bedrijven:	Nieuw Roden 147, Roden 1226
Aantal arbeidsplaatsen:	6094
Economische kracht: - Vijf bedrijventerreinen, grootste aantal arbeidsplaatsen en arbeidspotentieel van de gemeente - Centrum Roden heeft regionale koopcentrumfunctie - Sterke medisch-technologische sector en verbinding met hoger onderwijs d.m.v. Health Hub	
Economische uitdaging: - Voldoende gekwalificeerd personeel vinden voor komende vervangingsvraag en uitbreiding van bedrijven - Winkelgebied toekomstbestendig maken met oog op stijgende leegstand en veranderende behoeften in winkellandschap - Ontwikkeling van leegstaande bedrijventerreinen en verduurzaming bedrijven(terreinen)[21]	

Noordenveld ligt tussen de steden Groningen en Assen, en is ook goed verbonden met Friesland. Roden en Peize oriënteren zich van oudsher voornamelijk op Groningen en Norg op Assen. Overige verbindingen zijn minder sterk ontwikkeld. Roden en Peize zijn met het openbaar vervoer excellent met Groningen verbonden maar de OV-bereikbaarheid van Norg en Veenhuizen met overige plaatsen binnen en buiten Noordenveld is aanwezig maar minder sterk. Op dit moment wordt de HOV-hub in Roden ontwikkeld, de bereikbaarheid van Roden en Peize vanuit Groningen (en Leek) wordt daarmee versterkt. Verder staan er geen grote investeringen de komende jaren op de planning die bijdragen aan de verbetering van de bereikbaarheid. Het is belangrijk om betrokken te blijven bij de ontwikkelingen die er spelen binnen het openbaar vervoer, zoals de transitie naar vraaggestuurd openbaar vervoer. Daarnaast wordt de reistijd door steeds snellere (elektrische) fietsen korter, met e-bikes worden grotere afstanden op de fiets aantrekkelijker, wat ten goede komt aan de bereikbaarheid. De werkzame inwoners van Noordenveld richten zich sterk op Groningen, zo werkt ruim een derde in Noordenveld zelf en bijna een kwart in de stad Groningen.[22] Op dit moment wordt er meer thuisgewerkt en het is interessant om te volgen welke impact dat op het auto-, fiets- en busgebruik gaat hebben. Meer inwoners van Noordenveld werken buiten de gemeentegrenzen dan er mensen in Noordenveld komen werken. Positief om te zien is dat Noordenveld op ‘winkelen’ en ‘vrije tijd’ wel meer inkomende dan uitgaande verplaatsingen heeft (respectievelijk 1.12 en 1.05). Men komt niet zo zeer naar Noordenveld om te werken maar wel om te winkelen en recreëren.[23] Roden scoort in dit opzicht goed op de verplaatsingen in de categorie ‘winkelen’ en Norg op de categorie ‘vrije tijd’.

Veenhuizen	
Aantal inwoners:	1250
Aantal bedrijven:	127
Aantal arbeidsplaatsen:	1154
Economische kracht: - Geschiedenis en cultuur - Werkgelegenheid (middelbaar en hoger) voor omgeving - Landbouw sterk ontwikkelde sector - De te verwachten UNESCO werelderfgoedstatus geeft ontwikkelkansen voor het cultuurtoerisme	
Economische uitdaging: - Veel werkgelegenheid bij 1 werkgever. Mede hierdoor, en ook door de focus op R&T van bedrijven en nog geen sterk bedrijvig ondernemersklimaat is de bedrijvigheid is redelijk kwetsbaar/ - Transitie eigenaarschap Rijksvastgoed	

Voor hoger onderwijs richt Noordenveld zich op Groningen en Assen, veel jongeren reizen dan ook naar hun vervolgopleiding of verhuizen hiervoor uit Noordenveld. Op het gebied van middelbaar

[21] Verduurzaming van bedrijven(terreinen) speelt in meer of mindere mate in elke kern maar in Roden is de potentie en urgentie van verduurzaming het grootst
[22] Bureau Louter, Economische perspectieven voor Noordenveld, blz. 116.
[23] Bureau Louter, Economische perspectieven voor Noordenveld, blz. 39.

onderwijs is de verwachting dat de middelbare school in Norg over enkele jaren zijn deuren sluit. Daarom is het nu en in de toekomst juist van belang om een link tussen onderwijs en bedrijven te houden. Voor bedrijven is de connectie met hoger onderwijs belangrijk vanwege het werven van personeel. Voor jongeren is het juist van belang dat er voldoende en passende banen zijn binnen de gemeente en dat zij bekend zijn met welke baankansen er bij de Noordenveldse bedrijven zijn. Daarnaast zijn innovatieve ontwikkelingen die uit het onderwijs voortkomen interessant voor bedrijven. In Noordenveld is de Health Hub ontwikkeld, een voorbeeld van de samenwerking in de triple helix van ondernemers, kennisinstellingen en de overheid gericht op medische technologie.

Norg	
Aantal inwoners:	3710
Aantal bedrijven:	352
Aantal arbeidsplaatsen:	915
Economische kracht: - Sterke toerisme en recreatie sector, hart van de vrijetijdseconomie in de gemeente - Klein bedrijventerrein met woon-werken	
Economische uitdaging: - Door groene omgeving weinig mogelijkheden voor uitbreiding wonen/bedrijvigheid	

De leefbaarheid en aantrekkelijkheid van een plaats hangt ook samen met het voorzieningenniveau en de uitstraling daarvan. Elke kern heeft zijn eigen kansen en uitdagingen. We richten ons voornamelijk op de kernen met de grootste bedrijvigheid; Roden, Peize, Norg en Veenhuizen. Roden heeft een belangrijke winkelfunctie voor de gehele gemeente en om dit te behouden ligt er bijvoorbeeld een uitdaging op het gebied van transformatie van winkelpanden, digitale vindbaarheid en digitale vaardigheden voor bedrijven en personeel. Tegelijkertijd liggen er kansen op het verbinden met de vrijetijdssector.[24] In Veenhuizen staan de komende jaren veranderingen op stapel die invloed kunnen hebben op de lokale economie zoals de vervreemding van het Rijksvastgoed en de te verwachten status als UNESCO-werelderfgoed. Omdat de uitdagingen en kansen per kern deels anders zijn is het van belang om hiervan bewust te zijn en hierop te acteren. In de uitvoeringsagenda worden acties verbonden aan de uitdagingen in de verschillende kernen.

Peize	
Aantal inwoners:	5525
Aantal bedrijven:	524
Aantal arbeidsplaatsen:	1091
Economische kracht: - Gunstige ligging nabij Groningen en Roden, aantrekkelijke forenzenplaats met stabiele bevolkingsgroei - Bedrijventerrein de Westerd, gezien de ligging wellicht vraag naar uitbreiding.	
Economische uitdaging: - Op peil houden van voorzieningen en winkels - Contacten tussen gemeente en ondernemers is niet heel sterk ontwikkeld, o.a. de grote groep zzp'ers.	

Overige dorpen/buitengebied	
Aantal inwoners:	5450
Aantal bedrijven:	441
Aantal arbeidsplaatsen:	1392
Economische kracht: - Landbouw sterke sector, natuur en groen	
Economische uitdaging: - Geen sterke contacten met deze groep ondernemers - Voorzieningenniveau op peil houden voor inwoners - Landbouw verduurzamingsopgave en tegelijk werkgelegenheid behouden	

[24] Bureau Louter, Economische perspectieven voor Noordenveld, blz. 104.

2.4 Duurzaamheid

We streven naar een klimaatneutraal Noordenveld in 2040 en toekomstbestendige bedrijventerreinen. Om een duurzame en schone toekomst te realiseren op een maatschappelijk verantwoorde manier te bereiken staan we nog voor een grote opgave. Dit heeft een grote impact op de ondernemers in Noordenveld, op hun bedrijfsvoering en gebouwen. Er zijn in Noordenveld een aantal bedrijven die zich sterk inzetten om te verduurzamen of hieraan bijdragen door hun bedrijfsactiviteiten. Deze drive is aanstekelijk en steunen we waar mogelijk. Ook als gemeentelijke organisatie hebben we een rol door zelf te verduurzamen, onze ondernemers te faciliteren in hun verduurzamingsopgave, maar bijvoorbeeld ook lokaal en regionaal in te kopen, wat in 2019 voor 38 miljoen euro is gedaan.

De duurzaamheidstransitie die begonnen is zal niet snel weer omkeren. Duurzaamheid raakt steeds meer verweven in andere terreinen en wordt steeds minder een losstaand thema. Daarom wordt er ook meer van ondernemers en bedrijven verwacht in bijvoorbeeld de energietransitie, circulaire economie en klimaatbestendige bedrijventerreinen. Hierin liggen kansen voor ondernemers, maar ook uitdagingen.

2.5 Regionaal ecosysteem

De Noordenveldse economie gaat over de gemeentegrenzen heen. Inwoners werken buiten Noordenveld, studenten komen naar de Health Hub, mensen komen winkelen in Roden of recreëren in Norg. Wanneer Noordenveld bepaalde voorzieningen niet heeft, zijn deze vaak net buiten de gemeente wel te vinden (bijvoorbeeld hoger onderwijs). Deze regionale kenmerken dragen bij aan de sterktes en de ontwikkeling van de lokale economie. Daarom zijn we actief in verschillende regionale verbanden zoals de Regio Groningen-Assen, gemeenten in Drenthe en de Provincie Drenthe, Arbeidsmarktregio Werk in Zicht en de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij.

Regionale samenwerking is een belangrijk middel om zo grotere ontwikkelingen op het gebied van bereikbaarheid, bevolkingsontwikkeling, duurzaamheid, acquisitie en de arbeidsmarktregio op te kunnen pakken. In regionale samenwerkingen liggen ook kansen om nieuwe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld circulaire economie op te pakken. Ook voor verschillende acties uit de uitvoeringsagenda verwachten we meer te bereiken wanneer we regionaal optrekken. Daarom zullen we onze partners binnen de regio actief uitnodigen om deze samen op te pakken.

2.6 Hoe wordt Noordenveld ervaren?

Ondernemers in Noordenveld ondernemen hier graag vanwege de korte lijnen met de gemeente, de groene omgeving, het hoge voorzieningenniveau voor bedrijven (waar actieve en professionele ondernemersorganisaties aan bijdragen) en de nabijheid van snelwegen, hoger onderwijs en ziekenhuizen. Ook wordt de focus op de medische technologie als een aanjager gezien; bedrijven in die sector zitten graag in de buurt van andere bedrijven die zich hierop richten. De veiligheid is goed en ondernemers geven het ondernemersklimaat hier een iets hogere score dan gemiddeld in Nederland. Het proces van vergunningverlening en de regeldruk wordt echter negatief ervaren.[25]

Noordenveld scoort ook hoog in verschillende onderzoeken naar hoe prettig het hier is voor inwoners, op het gebied van natuur, sociale cohesie, gezondheid, woongenot, veiligheid. De economische prestaties van Noordenveld springen er in deze onderzoeken echter niet bovenuit.[26] De kansen op werk, voorzieningen en bedrijvigheid hebben uiteindelijk wel invloed op de leefbaarheid en aantrekkingskracht van een gebied.

---

[25] https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Bedrijvigheid-en-economie, gesprekken met ondernemers i.h.k.v. G10 en opstellen economisch beleidskader.

[26] Brede welvaartsmonitor 2019, Nationale Monitor Duurzame Gemeenten. In een door Bureau Louter ontwikkelde ranglijst over Brede Welvaart neemt Noordenveld plaats 21 in, de hoogste van het noorden. In het onderzoek door Bureau Louter uitgevoerd voor Elsevier weekblad zijn de economische prestaties van Noordenveld gedaald van plek 162 in 2012 naar 247 in 2017.

De uitgangspunten voor ondernemers en inwoners zijn hier op economisch vlak goed te noemen. Wel zijn er in deze analyse punten naar voren gekomen waarop Noordenveld economisch gezien minder goed scoort en zijn er maatschappelijke ontwikkelingen gaande zoals verduurzaming, vergrijzing, en digitalisering die impact op inwoners en bedrijven gaan hebben. Dit, samen met de input van ondernemers, geeft voor ons het startpunt om de doelen en acties van het economisch beleid van de komende jaren vorm te geven.

3. Doelen

Nu we in beeld hebben hoe Noordenveld er in economisch opzicht voor staat kunnen we overgaan tot het bepalen van hoe we de toekomstige economie van Noordenveld graag zien. De coronacrisis laat zien dat de lokale economie in sterke mate afhankelijk is van ontwikkelingen die verder gaan dan de gemeentegrenzen. Economische ontwikkeling valt beperkt te voorspellen en wordt niet alleen bepaald door de gemeente. Dat is dan ook niet het doel. Noordenveld wil een robuuste economie die om kan gaan met toekomstige veranderingen en daarin kansen pakt. Dat gaan we doen door de komende vier jaar in te zetten op vijf doelen.

Logischerwijs willen we weten wat onze beleidskeuzes en acties teweeg brengen. We kunnen een deel van de economische situatie monitoren door bepaalde indicatoren vast te stellen. Onder elk doel staan daarom indicatoren die we de komende jaren volgen om zo een beeld van de ontwikkeling van de economische situatie te krijgen. De indicatoren worden vergeleken met de vergelijkbare gemeenten uit de Provincie Drenthe. Niet alles is echter te toetsen met een cijfer en daarom blijven we ook de acties uit de uitvoeringsagenda monitoren, evalueren en vooral ook bespreken met ondernemers en ondernemersverenigingen. Dit geeft ons kwalitatieve feedback over hoe het met ondernemen in Noordenveld gaat, de rol van de gemeente en bepaalde aandachtspunten. Jaarlijks monitoren we de uitvoeringsagenda met de ondernemersverenigingen en het college. Dit doen we door gezamenlijk terug te blikken en ook voor het komende jaar de accenten en acties op te stellen.

3.1 Werkgelegenheid

Doel: Er is voldoende passend werk voor onze inwoners en bedrijven kunnen aan hun personeelsbehoefte voldoen. Het aantal arbeidsplaatsen gaat hierdoor niet achteruit.
Uitwerking:
De komende jaren zal er in Noordenveld een grote vervangingsvraag zijn door een krimpende beroepsbevolking. Daarom is het van belang dat er voor bedrijven voldoende passend en gekwalificeerd personeel is. Dit is een voorwaarde voor bedrijven om zich te ontwikkelen en arbeidsplaatsen en kansen op werk voor inwoners te behouden. Aangezien er in Noordenveld geen vervolgonderwijs is liggen er kansen voor bedrijven om meer in beeld te komen bij jongeren. De Health Hub is hier al een mooi voorbeeld van. Ook is er een onbekendheid bij de jeugd over wat bepaald werk inhoudt. We willen daarom dat het onderwijs binnen de gemeente kennis maakt met de Noordenveldse arbeidsmarkt. Vanuit ondernemers is de behoefte om vooral met techniekonderwijs te verbinden. We willen de stap tussen werkzoekend en betaald werk kleiner maken en een arbeidsmarkt die steeds inclusiever wordt.[27] Hiervoor is maatwerk vanuit de gemeente en een actieve houding van bedrijven nodig. Op het gebied van werkgelegenheid zien we dus drie verbeterpunten: een betere aansluiting tussen onderwijs en bedrijven, meer kansen voor de doelgroep uit het sociaal domein bij bedrijven in Noordenveld, en de voorbereiding op de vervangingsvraag bij bedrijven met een ouder personeelsbestand.

Indicatoren[28]
De ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen en netto participatiegraad
Het aantal bijstandsuitkeringen
Projecten en samenwerkingen o.g.v. verbinding onderwijs en bedrijven en aansluiting doelgroep sociaal domein en bedrijven

[27] De collega's van het sociaal domein en toegankelijkheid zetten zich in eerste instantie hiervoor in. Voor ons is een rol weggelegd bij de verbinding tussen deze collega's en de Noordenveldse bedrijven en het activeren en informeren van bedrijven over deze onderwerpen. We sluiten hiermee aan bij de Inclusie Agenda 2019-2022.
[28] Met de indicatoren meten we de economische situatie in Noordenveld. Om hiermee een goed beeld te kunnen geven worden de cijfers niet alleen vergeleken met de situatie in voorgaande jaren in Noordenveld maar juist ook met vergelijkbare gemeenten in Drenthe.

3.2 Ondernemerschap

Doel: Ondernemers worden gestimuleerd en gefaciliteerd om hun bedrijf te ontwikkelen of te starten
Uitwerking:
Voor ondernemers moeten er voldoende mogelijkheden zijn om een bedrijf te starten en te ontwikkelen. Het aantal bedrijfsoprichtingen in Noordenveld blijft al enige tijd achter, daarom willen we het starten van een onderneming stimuleren. We willen dat Noordenveldse ondernemers meer gebruik maken van landelijke en regionale subsidies om hun bedrijf te ontwikkelen of in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Wij zijn goed op de hoogte zijn van wat er speelt bij ondernemers en zorgen voor een goede ondernemersdienstverlening. De korte lijnen die we nu met ondernemers hebben koesteren we. We richten een ondernemerspunt op waarin we proactief communiceren over wat wij, en andere partijen, voor (startende) ondernemers kunnen doen en betekenen. We verbinden hieraan partijen die ondernemers verder kunnen helpen met de ontwikkeling van hun bedrijf (zoals SNN en Ik Ben Drents Ondernemer).

Indicatoren:
Aantal bedrijfsoprichtingen
Cijfer ondernemingsklimaat (Ondernemerspeiling wsjg.nl)
Aantal subsidies vanuit SNN en Provincie Drenthe naar ondernemers in Noordenveld

3.3 Vestigingsklimaat

Doel: Noordenveld is een aantrekkelijke gemeente om een bedrijf te vestigen, heeft een duidelijk profiel en is zichtbaar voor ondernemers die zich willen vestigen.
Uitwerking:
Noordenveld heeft als vestigingsplaats veel te bieden en wanneer een bedrijf zich in Noordenveld heeft gevestigd vertrekt zij niet snel. Maar om bedrijven daadwerkelijk aan te trekken en kavels te verkopen is een duidelijk en zichtbaar profiel nodig. Vanuit ondernemers binnen en buiten de gemeente horen we regelmatig dat Noordenveld geen helder economisch profiel heeft. Dit pakken we aan. We willen een actieve rol in de acquisitie en/of verplaatsing en doorgroeien van bedrijven. Bedrijven waarbij hervestiging speelt worden proactief benaderd. Hiervoor moeten de bedrijventerreinen een goede verblijfskwaliteit hebben. We zetten in op de medisch technologische sector en zoeken naar kansen in sectoren die werkgelegenheid bieden of duurzaam zijn. Het bedrijvencontact blijft intensief en proactief, als eerste stap richting acquisitie omdat ondernemers vaak een helder beeld hebben welke bedrijven missen, nadenken over hervestiging, of welke sectoren je kunt versterken. Daarnaast zetten we voornamelijk in op zichtbaarheid: in de regio, bij makelaars, internationaal via de NOM. We zetten ambassadeurs uit het bedrijfsleven in over het ondernemen in Noordenveld. De komende jaren zetten we in op een uitgifte voor beschikbare kavels van 3000 m2 per jaar. Hiermee hebben we de komende jaren voldoende ruimte voor bedrijven die zich willen vestigen in Roden en Peize. Ook voor startende ondernemers of doorgroeiers moet er voldoende ruimte zijn. Daarom zorgen we ervoor dat we een goed beeld hebben van de vraag naar ruimte in en buiten de huidige bedrijventerreinen, en beoordelen we of deze aansluit bij het aanbod. We willen een vervolg op de succesvolle bedrijvenregeling en werken ook in regionaal verband (via de NOM) aan een regionaal profiel en meer regionale samenwerking op het gebied van acquisitie.

Indicatoren:
- Aantal bedrijfsvestigingen
- Verkoop m2 op bedrijventerreinen
- Verplaatsingen van bedrijven, in aantal vestigingen en banen

3.4 Sterke kernen

Doel: Het ondernemen, werken, bezoeken en winkelen in de kernen moet kansen bieden, aantrekkelijk zijn en ingericht worden op de toekomst.
Uitwerking:
Daarom kijken we met aandacht naar de economische behoeften van de vier grote kernen en wordt in de uitvoering rekening met de uitdaging per kern. Ons accountmanagement is hier specifiek op ingericht en startpunt voor gesprekken met ondernemers. We kijken van daaruit naar waar we de ondernemers en lokale initiatieven die bijdragen aan het versterken van de voorzieningen en het ondernemersklimaat kunnen ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld op het gebied van digitalisering, kwaliteit van de centra en het acteren op leegstand zijn. In de ontwikkeling van de kernen en uitvoering van de dorpsvisies is het economische belang vertegenwoordigd. Het centrum van Roden heeft een regionale koopfunctie, die belangrijk is om te behouden. Vanuit het oogpunt van sterke kernen vinden we het belangrijk om de supermarkten verbonden aan de centra te houden.

Indicatoren:
- plaats Brede welvaartmonitor
- reisbewegingen winkelen en vrije tijd
- ontwikkeling leegstand detailhandel en aantal m2 winkelmeters

3.5 Duurzaamheid

Doel: Onze bedrijventerreinen zijn toekomstbestendig en we helpen ondernemers actief om een duurzame toekomst voor hun organisatie te creëren
Uitwerking:
Om toekomstbestendig te ondernemen is het van belang om ook ecologische en maatschappelijke verantwoordelijkheid te tonen. We willen ondernemers stimuleren zich op de toekomst voorbereiden door het onderzoeken van de eigen bedrijfsvoering en gebouwen en in te zetten op de kansen die de verduurzamingsopgave hun kunnen bieden. Denk aan kansen op het gebied van de energietransitie, circulair ondernemen maar ook op het gebied van biodiversiteit en klimaatadaptatie. Ook op het gebied van vervoer willen we ondernemers faciliteren om hun duurzaamheidsdoelstellingen te behalen en profiteren van de waterstofregio. Het inkopen bij lokale bedrijven moet een impuls krijgen en ook het lokaal inkopen door bedrijven onderling. Ook willen we lokale bedrijven beter op de hoogte brengen van het gemeentelijk inkoopproces. We inspireren, signaleren kansen en koppelen ondernemers en bedrijven aan de juiste partners om duurzame doelen te bereiken.

Indicatoren:
- Lokaal inkopen door gemeente Noordenveld

4. De rol van de gemeente

Noordenveld heeft ‘ondernemend’ hoog in het vaandel staan, het is een van de vijf kernwaarden die onze gemeente vastgesteld heeft in de Omgevingsvisie. Ondanks dat heeft de gemeente geen leidende rol of vastomlijnde taak binnen de economie. De gemeente heeft wél invloed. Invloed op hoe de randvoorwaarden van de lokale economie op orde zijn, hoe de dienstverlening voor en de relaties met de ondernemers zijn, of er intern de juiste lijnen worden gelegd en of de kansen die er in de regio liggen bij de ondernemers terecht komen. Hiermee leveren we een bijdrage aan onze doelen.

Onze rol karakteriseren we als betrokken, faciliterend en initiatiefrijk. We zijn betrokken bij de ondernemers in Noordenveld en kennen deze goed door de korte lijnen onderling en de contactmomenten die we organiseren zoals de bedrijfsbezoeken, ondernemersbijeenkomsten en de jonge ondernemersborrel. Wij faciliteren ondernemers, initiatieven en samenwerkingen, juist die zaken die niet tot de kerntaak van de ondernemers behoren. Zoals bijvoorbeeld samenwerking in de regio en de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven. We zorgen dat de vragen van ondernemers snel bij de juiste personen binnen de gemeentelijke organisatie terecht komen. Ook nemen we initiatief, vooral wanneer het gaat om toekomstige ontwikkelingen of acute veranderingen. Hiervan zijn het koploperproject toekomstbestendig ondernemen en de uitbreiding van terrassen afgelopen zomer tijdens corona goede voorbeelden. Daarnaast zetten we binnen dit beleidskader en de uitvoeringsagenda in op het aanjagen van het enthousiasme en de initiatieven van onze ondernemers op onze gezamenlijke doelen. We houden er daarbij rekening mee dat wij als gemeente niet direct invloed hebben op de keuzes van ondernemers.

De bedrijfscontacten die we de afgelopen jaren hebben uitgebouwd zien we als waardevol startpunt om van betekenis te zijn voor onze ondernemers. Uit de contacten komen vragen voort, ideeën voor samenwerkingsprojecten, verbeterpunten en suggesties voor acquisitie. Hier blijven we dan ook op inzetten de komende jaren, in de uitvoeringsagenda wordt hier door middel van verschillende acties vorm aan gegeven.

5. Uitvoeringsagenda

Flexibele uitvoeringsagenda

De uitvoeringsagenda is flexibel, juist omdat we in willen kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en kansen. Dit betekent dat we het uitvoeringsagenda niet vaststellen voor vier jaar maar voor de komende twee jaar. Gedurende het komende jaar monitoren we de voortgang van projecten en eind 2021 bepalen we met partners en experts in hoeverre de voorgenomen activiteiten nog bijdragen aan de opgaven en of er nieuwe acties opgezet kunnen worden. De uitvoeringsagenda wordt zo ieder jaar bijgesteld. In het uitvoeringsagenda staat aangegeven wanneer de beoogde activiteit start en welke periode dit doorloopt.

5.1 Werkgelegenheid

Er is voldoende passend werk voor onze inwoners en bedrijven kunnen aan hun personeelsbehoefte voldoen. Het aantal arbeidsplaatsen gaat hierdoor niet achteruit.

	Actie	2021				2022			
		q1	q2	q3	q4	q1	q2	q3	q4
	Verbinding bedrijven en onderwijs								
1.1	Organiseren dagstages met geïnteresseerde bedrijven en scholen								
1.2	Organiseren bedrijvencarroussel met geïnteresseerde bedrijven en scholen								
1.3	Vormgeven praktijkvak Dr. Nassaucollege in Norg waarbij scholieren de praktijk bij bedrijven uit Noordenveld leren kennen								
1.4	Vanuit ervaringen Dr. Nassaucollege mogelijkheden verkennen om dit breder te trekken (oa. Ronerborg en Esborg)								
1.5	Ondernemers verbinden met onderwijsinstellingen buiten de gemeente (o.a. via de Health Hub of bestaande contacten ondernemers). Daarbij richten we ons als eerste op technische mbo/hbo opleidingen.								
1.6	Wij willen bedrijven die zelf actief bezig zijn met interne opleidingen ondersteunen en aan elkaar koppelen, inclusief bedrijven die dit vanwege hun grootte niet kunnen doen. Hierin zoeken we de samenwerking met branche verenigingen								
	Koppeling bedrijven, sociaal domein en toegankelijkheid								
1.7	Organiseren van bedrijfsbezoeken bij recreatieve en industriële bedrijven voor de doelgroep van het sociaal domein. Wij enthousiasmeren bedrijven hiervoor en koppelen ze aan het sociaal domein.								
1.8	We versterken de bekendheid over wat de gemeente kan betekenen in arbeidsbemiddeling door de inzet van de bedrijvencontactfunctionaris en de koppeling met het sociaal domein.								
1.9	Tijdens bedrijfsbezoeken onderzoeken of er behoefte is aan een platform voor P&O adviseurs van grote bedrijven om goed op de verbinding tussen sociaal domein en bedrijven in te kunnen spelen								
1.10	Samen met de collega van toegankelijkheid en Toegankelijk Noordenveld onderzoeken we mogelijkheden om Noordenveldse bedrijven aan te sluiten bij de doelen van de Lokale Inclusie Agenda								
	Personeelsvraag bedrijven								
1.11	Samen met bedrijven gaan we in gesprek of bedrijven gezamenlijk een uitzendpoule voor hoger gekwalificeerd personeel op kunnen zetten								
1.12	We versterken de band met het International Welcome Center to the North omdat daar kansen liggen voor het vervullen van vacatures voor bedrijven.								
1.13	We creëren inzicht in welke mate en bij welke bedrijven de vervangingsvraag de komende jaren gaat spelen.								
1.14	We onderzoeken samen met de bedrijven waar dit speelt de mogelijkheden voor de verjonging van het personeelsbestand.								

5.2 Ondernemerschap

Ondernemers hebben de ruimte om hun ondernemerschap uit te oefenen en worden gestimuleerd en gefaciliteerd om een bedrijf te starten of te ontwikkelen.

	Actie	2021				2022			
		q1	q2	q3	q4	q1	q2	q3	q4
	Ondernemerspunt								
2.1	We zetten een digitaal en fysiek ondernemerspunt op om ondernemersvragen goed te kunnen beantwoorden, over ontwikkelmogelijkheden die er zijn te informeren of ondernemers aan de juiste partij te koppelen.								
	Aan het ondernemerspunt verbinden we verschillende partijen die van belang kunnen zijn voor de ontwikkeling van ondernemers:								
2.2	* Ik ben Drents Ondernemer								
2.3	* SNN								
2.4	* Banken								
2.5	* Startbureau								
2.6	* Ondernemersfabriek								
2.7	* Eems Dollard Regio								
2.8	* Kamer van Koophandel								
2.9	* OTP								
	Vanuit ondernemerspunt komen onder andere de volgende ondernemersvragen aan bod:								
2.10	* Doorstroming personeel te bespreken (vergrijzing)								
2.11	* Bedrijfsopvolging (vergrijzing)								
2.12	* Subsidies								
2.13	* Stimulering en ondersteuning voor startende bedrijven								
2.14	* Informeren en ondersteunen bij kansen en verplichtingen op het gebied van verduurzaming. Bijvoorbeeld subsidiemogelijkheden of samenwerkingsmogelijkheden voor bedrijven t.b.v. restwarmte, afval of hernieuwbare energie (i.s.m. collega's van duurzaamheid en milieu)								
	Contactmomenten								
2.15	Aan het begin van het jaar publiceren we een kalender met welke contactmomenten en activiteiten er gepland zijn.								
	We blijven inzetten op minimaal de volgende regelmatig aantal contactmomenten tussen gemeente en ondernemers:								
2.16	* Ondernemersprijs								
2.17	* Jaarlijkse ondernemersbijeenkomst								
2.18	* Bedrijfsbezoeken met het college van B&W								

2.19	* Jaarlijkse bijeenkomst met de G10	
2.20	* Jonge ondernemersborrel	
2.21	* Promotiedagen	
2.22	* Open Bedrijven Dag Drenthe	
2.23	* Dag van de ondernemer	
2.24	* ZZP-borrel	
2.25	We evalueren het huidige activiteitenaanbod, specifiek de regionale activiteiten gericht op onze ondernemers.	
2.26	Waar gewenst sluiten wij aan bij de vergaderingen van de ondernemersverenigingen	
2.27	We organiseren een moment waar ondernemersverenigingen afzonderlijk en / of gezamenlijk in overleg kunnen met de wethouder	
	Interne organisatie	
2.28	Waar mogelijk pakken we een regisseursfunctie op bij complexe ondernemersvraagstukken (i.r.t. omgevingswet)	

5.3 Vestigingsklimaat & zichtbaarheid

Noordenveld is een aantrekkelijke gemeente om een bedrijf te vestigen, heeft een duidelijk profiel en is zichtbaar.

	Actie	2021				2022			
		q1	q2	q3	q4	q1	q2	q3	q4
	Zichtbaarheid								
3.1	De beschikbare kavels voor bedrijventerrein plaatsen we op Funda in Business.								
3.2	Voor Haarveld ontwikkelen we een marketingcampagne die aan de zichtbaarheid bijdraagt								
3.3	We stellen een beknopt Noordenvelds profiel op als hulpmiddel bij acquisitie, vestiging en overige contacten met bedrijven.								
3.4	Noordenveld wordt goed vertegenwoordigd in regionale profilering van de RGA en de NOM								
3.5	We ontwikkelen de contacten met bedrijfsmakelaars en vastgoedeigenaars en organiseren een avond met bedrijfsmakelaars over wat Noordenveld als vestigingsplaats heeft te bieden								
3.6	We communiceren het aanbod van bedrijfskavels in de regio gezamenlijk naar buiten.								
	Acquisitie/vestiging								
3.7	We gaan nauw samenwerken met de nog aan te stellen business developer van de Health Hub, zodat we actief betrokken zijn bij de ontwikkeling van de bedrijven in de Health Hub en bedrijven die niet (meer) in de Health Hub passen.								
3.8	We onderzoeken welke mogelijkheden en locaties er zijn voor ondernemers bij groei en doorontwikkeling binnen de huidige vestigingsplaats en/of gemeente. De locaties de Brinkhof, de Health Hub en de voormalige Marechausseekazerne zijn een zeer geschikte plek voor startende bedrijven en dat willen we zo houden.								
3.9	We zetten een kerngroep van ondernemers, OCN en businessdepeloper Health Hub in om als ambassadeurs voor ondernemen in Noordenveld op te treden								
3.10	We faciliteren en informeren bedrijven die overwegen zich in Noordenveld te vestigen, bedrijven die zich hier vestigen ontvangen een warm welkom.								
3.11	Noordenveld heeft budget beschikbaar gesteld voor een vervolg op de bedrijvenregeling. We werken mee aan de opzet van de bedrijvenregeling en brengen deze regeling onder de aandacht bij onze ondernemers.								
3.12	In het centrum van Roden hebben we een koopstromenonderzoek uitgevoerd, waar enkele winkels uitkwamen die werden gemist. Daarna is hier actief over geïnformeerd en geacquireerd. In de andere drie kernen brengen we in kaart welke detailhandel en/of voorzieningen missen.								
	Ontwikkeling bedrijventerreinen								
3.13	We werken samen met de ondernemersverenigingen aan projecten en mogelijkheden om de verblijfskwaliteit op de bedrijventerreinen te verhogen, zoals bijvoorbeeld de bedrijveninvesteringszones, incidentele projecten zoals het vergroenen van de Westeres of het aanzicht van de Magista locatie verbeteren								
3.14	We willen optimaal gebruik maken van de subsidiemogelijkheden die voor herontwikkeling of verbeteren van de verblijfskwaliteit vanuit de Provincie Drenthe worden geboden. In de herontwikkeling van panden die niet van de gemeente zijn hebben we geen leidende rol maar een stimulerende rol.								
3.15	We brengen in kaart of het aanbod en de bestemming voldoet op de bedrijventerreinen. Dit doen we als eerste voor kleinschalige vestiging voor starters en andere mogelijkheden in Norg en Veenhuizen.								

5.4 Sterke kernen

Het ondernemen, werken, bezoeken en winkelen in de kernen moet kansen bieden, aantrekkelijk zijn en ingericht worden op de toekomst.

	Actie	2021				2022			
		q1	q2	q3	q4	q1	q2	q3	q4
	Toekomstbestendigheid kernen								
4.1	Ons accountmanagement is ingericht op de verschillende kernen, voor de vier grote kernen is er een aanspreekpunt vanuit EZ.								
4.2	We monitoren de leegstand van de centra in de vier kernen.								
4.3	We werken samen met de ondernemers aan lokale initiatieven die bijdragen aan het versterken van de voorzieningen en het ondernemersklimaat in de vier kernen.								
4.4	We vinden het belangrijk dat de dorpskernen ook digitaal zichtbaar zijn. Dit ondersteunen we financieel vanuit de Provincie en waar gewenst organisatorisch.								
	Norg								
4.5	We richten ons op de verbetering van onderlinge contacten en samenwerking van ondernemers. Hierbij richten we ons voornamelijk op het toeristisch seizoen en de link tussen vrije tijd en cultuur.								
4.6	We zetten samen met de ondernemers en ondernemersvereniging een economische visie op papier, deze bevat hoe de situatie nu is in de centra qua detailhandel en voorzieningen, wat er mag en wat de behoefte is qua eventuele ontwikkelingen en transformatie. Hierop kunnen we dan acteren in eventuele acquisitie, bestemmingsplannen en transformatie van panden en functies.								
4.7	We zoeken met de collega's van cultuur en recreatie naar mogelijkheden om de link tussen vrije tijd en de detailhandel in de kernen. Vanuit recreatie perspectief zien we mogelijkheden voor een eendagsattractie.								
	Peize								
4.8	We zetten samen met de ondernemers en ondernemersverenigingen een economische visie op papier, deze bevat hoe de situatie nu is in de centra qua detailhandel en voorzieningen, wat er mag en wat de behoefte is qua eventuele ontwikkelingen en transformatie. Deze visie moet bijdragen om de voorzieningen op niveau te houden en de levendigheid van het lint in tact houden. Hierop kunnen we dan acteren in eventuele acquisitie, bestemmingsplannen en transformatie van panden en functies.								
	Roden								
4.9	We richten ons op de verbetering van onderlinge contacten en samenwerking van ondernemers en ondernemersverenigingen.								
4.10	De regionale koopfunctie in Roden is belangrijk voor de gehele gemeente. We sluiten aan bij het project Centrumontwikkeling Roden.								
4.11	We doen een verzoek bij de Provincie Drenthe om het bestaande transformatiefonds passender te maken voor het centrum van Roden en zetten meer in op bekendheid en ondersteuning bij het aanvragen hiervan.								
4.12	We werken mee aan subsidieaanvragen in het nieuwe herstructeringsfonds van de Provincie Drenthe.								
4.13	We willen een kwaliteitsslag en helderheid voor ondernemers in het centrum van Roden door middel van een terrassenbeleid, standplaatsenbeleid en een kwaliteitsverbeteringsplan om verrommeling tegen te gaan.								

4.14	De bedrijven die er nu gevestigd zijn aan de Vrijetijdsboulevard willen we beter faciliteren. We doen hiervoor een check op het bestemmingsplan, waarbij de Vrijetijdsboulevard en het centrum elkaar versterken en niet beconcurreren.	
	Veenhuizen	
4.15	In Veenhuizen speelt er een transitie van eigenaar voor de panden van het Rijksvastgoedbedrijf. In samenwerking met het Ontwikkelbureau Veenhuizen en de ondernemers werken we mee aan het in positie brengen van de nieuwe eigenaren.	
4.16	In Veenhuizen en Norg zetten ondernemers zich in om de bereikbaarheid onderling en met andere kernen te verbeteren, door bijvoorbeeld kleinschalige initiatieven of fietsalternatieven. Wij haken aan waar passend.	
4.17	Vanuit ondernemers in Veenhuizen is er behoefte om een beknopte economische kansenkaart (bijv. in de vorm van een visual) op te stellen, waarbij recreatie en toerisme en de te verwachten UNESCO werelderfgoedstatus worden meegenomen en waarbij we kijken welke bedrijvigheid gewenst is en waar kansen liggen. Ook de nieuwe eigenaar van het ensemble van het voormalige rijksvastgoed en het bestaande bewonersoverleg wordt hierbij betrokken. Hier heeft de gemeente samen met het OBV een organisatorische rol in.	

5.5 Duurzaamheid

Ondernemers en gemeente zetten zich actief in voor een duurzame toekomst, voor eigen onderneming en de bedrijventerreinen.

	Actie	2021				2022			
		q1	q2	q3	q4	q1	q2	q3	q4
	Grote verduurzamingsopgaven								
5.1	Binnenkort start de pilot Energieneutrale bedrijventerreinen waarbij gezamenlijk gewerkt wordt aan het verduurzamen van de bedrijventerreinen in Roden en Peize. Onderdeel hiervan is het inzetten op zon op bedrijfsdaken, een energiecoöperatie voor de bedrijventerreinen en een specialist die bedrijven informeert en ondersteunt in het nemen van verduurzamingsmaatregelen. OCN, de Provincie Drenthe en de gemeente werken samen waarbij OCN in positie wordt gebracht om het project te trekken.								
5.2	In het project van de gemeentewerf doen wij actief mee om lokale ondernemers te betrekken								
5.3	We werken samen met ondernemers, de provincie en regio Groningen-Assen om op een zo kort mogelijke termijn het openbaar verkrijgbaar maken van duurzame brandstoffen								
	Lokale ondernemers doen mee in de duurzaamheidstransitie								
5.4	Na realisatie heeft de gemeentewerf een voorbeeldfunctie en willen we lokale ondernemers daarmee inspireren op het gebied van duurzaam bouwen, bedrijfsafval en circulaire economie.								
5.5	In samenwerking met collega's van communicatie zorgen we voor publiciteit voor bedrijven die voortrekkers zijn op het gebied van (sociale) duurzaamheid en duurzame mobiliteit. Zo worden ter inspiratie succesverhalen gedeeld.								
5.6	In mei 2021 ronden studenten hun onderzoek af over hoe het inkoopproces van de gemeente verbeterd kan worden. Hierna organiseren we, gezamenlijk met collega's van inkoop, een inkoopbijeenkomst voor bedrijven uit de gemeente en voor medewerkers van de gemeente om hun bewust te maken van de mogelijkheden van lokaal inkopen.								
5.7	We ondersteunen onze collega's van Duurzaamheid met het verbinden van lokale ondernemers aan de energietransitie die er bij de inwoners speelt. Bijvoorbeeld het geven van voorlichtingen aan lokale ondernemers over het aardgasvrij maken van verschillende wijken in Noordenveld en hoe zij daarbij kunnen aansluiten. Ook een overzicht opstellen van mogelijke installateurs/leveranciers van bepaalde producten voor inwoners zodat zij bij verduurzaming weten welke lokale ondernemer dit doet.								

Bijlage 1: SWOT-analyse Economie Noordenveld

Deze SWOT-analyse van de economie van Noordenveld is een momentopname, gebaseerd op verschillende onderzoeken, cijfers en input van ondernemers en collega's. Echter, deze kenmerken staan niet vast en bieden juist ook mogelijkheden. Het hangt daarnaast ook af vanuit welk perspectief je hiernaar kijkt. Zo is er binnen de gemeente geen hoger onderwijs maar wel een universiteit en HBO-instelling net over de gemeentegrenzen. En zo zijn er meer zwaktes, die je ook als kracht kunt zien. Zo is er in het verleden inderdaad een groot bedrijf (Resato) vertrokken uit Noordenveld maar dit heeft een impuls gegeven aan de ontwikkeling van de Health Hub. Deze SWOT is een hulpmiddel om de doelen en acties te bepalen en kan er in de toekomst anders uit komen te zien.

Sterktes	Zwaktes
Ondernemers positief over ondernemersklimaat	Ontwikkeling arbeidsplaatsen in Noordenveld blijft achter (met uitzondering van 2019)
Prettig woonklimaat en brede welvaart	Geen hoger onderwijs binnen de gemeente
Ligging tussen Assen, Groningen, Drachten	Lage score snelgroeiende bedrijven en bedrijfsoprichtingen
Veel natuur en groen	Geen sterke profilering (voor acquisitie)
Positief migratiesaldo gezinsvormende fase	Aantal grote bedrijven afgelopen jaren vertrokken
Goede OV-verbindingen Roden en Peize met Groningen	Meer inwoners werken buiten de gemeente, dan dat er mensen hier komen werken
Health Hub en sterke medisch-technologische sector	
Lage werkloosheid	
Sterke ondernemersverenigingen, korte lijnen ondernemers-gemeente	
Positief saldo bedrijfsverplaatsingen	
Kansen	**Bedreigingen**
Lichte bevolkingsgroei vanaf 2025	Grote vervangingsvraag naar personeel (dit is een bedreiging voor bedrijven)
Men komt van buiten de gemeente naar Noordenveld voor winkelen en recreëren	Veel ZZP-ers (kwetsbare groep in economisch minder goede tijden)
Tweede onderwijs/innovatiehub verbinden aan Noordenveld	Lastig goed gekwalificeerd personeel te vinden -> rem op uitbreiding
Energietransitie en duurzaamheid	Leegstand winkels in centrum en bedrijventerreinen
Versterking regionale samenwerking	Voorzieningenniveau kleinere dorpen
Grote vervangingsvraag naar personeel (dit is een kans voor inwoners)	Effecten van de coronacrisis
Sterke sectoren	Drukte op wegen en weinig uitbreidingsmogelijkheden

Bijlage 2: Mid-term review Economische Zaken

Dorpscentra

"Molen in Veenhuizen wordt frietspeciaalzaak: oud-eigenaren Alida's Smulpaleis gaan voor nieuwe start"
DVHN, 16 januari 2020.

De Bedrijveninvesteringszone in het centrum van Roden wordt met vijf jaar verlengd

"Transformatiefonds in het leven geroepen voor sterk kernwinkelgebied Roden"
De Krant, 7 november 2019.

De promotiedagen in november 2019 stond op de dinsdagavond in het teken van detailhandel.

Onderzoeken 'Economisch perspectieven voor Noordenveld' en 'Kopen en beleven in Roden' geven aanleiding voor concrete maatregelen in het centrum.

Bedrijventerreinen

Verruimde bestemming Haarveld zorgt voor ruimte voor ondernemerschap

Verhuizing Health Hub zorgt voor versterking medisch-technologische sector. Health Hub Roden is een sterke verbinding tussen bedrijfsleven, onderwijs en kennisinstellingen

Werkgelegenheid

Maatwerk moet leiden tot stimulans van participatie

Noordenveld kent een hoog percentage zzp-ers, de gemeente heeft het initiatief genomen om de zzp-ers te verenigen. In 2018 is het ZZP collectief opgericht.

De Bedrijvenregeling Drenthe zorgt voor 79 extra arbeidsplaatsen in Noordenveld.

MID TERM REVIEW ECONOMISCHE ZAKEN

Acquisitie

Marketingcampagne Haarveld wordt opgestart.

Warm welkom LifeLines

Intensivering bedrijvencontact leidt tot nieuwe netwerkmogelijkheden

Duurzaamheid

Noordenveld zet in op openbaar verkrijgbare duurzame brandstoffen

Koplopers toekomstbestendig ondernemen van start in Noordenveld-Westerkwartier

GEMEENTE NOORDENVELD

Dorpscentra

Doelen?

- De centrumontwikkeling van Roden wordt op volle snelheid doorgezet. We zijn ambitieus en willen samenwerken.
- De afgelopen jaren is een aantal (dorps)visies ontwikkeld. Deze worden omgezet in uitvoeringsplannen om concreet aan de slag te kunnen.
- Daarnaast wordt met prioriteit gewerkt aan het verfraaien van het centrum van Nieuw-Roden. Ook komen er centrumplannen voor Norg en Peize. Ook bij deze plannen hebben we ambitie, willen we samen met inwoners komen tot goede plannen en dragen we substantieel bij aan de totstandkoming daarvan.
- We willen Noordenveld op de kaart zetten als een aantrekkelijke gemeente voor **bewoners**, bedrijven en **bezoekers**.
- Het behoud van de gevangenissen in Veenhuizen is essentieel voor de werkgelegenheid en leefbaarheid.
- De inspanningen om Veenhuizen de status van UNESCO wereilerfgoed te laten verkrijgen en om die status vervolgens verder vorm en inhoud te geven, kunnen rekenen op blijvende steun.
- De gemeente faciliteert ondernemerschap maximaal.

Waar staan we nu?

Om onze rol in de centrumontwikkeling van Roden te bepalen zijn er in 2019 twee economische **onderzoeken** uitgevoerd. Het centrum van Roden vervult een belangrijke winkelfunctie voor de regio. Het huidige aanbod wordt als goed beoordeeld. In het licht van de retailagenda en afname van het bvo van detailhandel is het belangrijk om te blijven investeren in het centrum om deze **regionale functie te behouden** en **leegstand te voorkomen**. De visie op hoeveel het aantal vierkante meters afneemt verschilt sterk. Met het instellen van de subsidieregeling winkelgebied centrum Roden spelen we in op de krimp en richten we ons op de **transformatie** van aanloopstraten. We zullen jaarlijks monitoren of de transformatie van de aanloopstraten de juiste strategie is.
Er is veel ingezet op de samenwerking met de centrumpartners door structurele overleggen en heldere afspraken. Het **inspireren** van de ondernemers zien we ook als onze rol. Zo hebben we voor de winkeliers in Noordenveld tijdens de promotiedagen een lezing van Hans van Tellingen (expert retailmarkt) georganiseerd over het toekomstbestendig houden van je winkel. Daarnaast organiseren we ook jaarlijks de ondernemersbijeenkomst waarbij we proberen alle Noordenveldse ondernemers te inspireren.
Om ondernemers meer slagkracht te geven **faciliteren** wij hen ook bij het instellen van een Bedrijfsinvesteringszone (BIZ). De BIZ draagt bij aan de kwaliteit van het centrum en bedrijventerreinen en zorgt voor reuring. Na de draagvlakmeting in 2019 is de verlenging van de zones in centrum en bedrijventerrein Roden en bedrijventerrein Peize een feit.
Het Rijksvastgoedbedrijf heeft een proces van vervreemding van haar panden in Veenhuizen ingezet. Door brede inspanningen zijn de gevangenissen behouden. Ook is er vol ingezet op het behalen van de UNESCO status. Wij zijn **betrokken** bij het proces van vervreemding omdat we ons inzetten voor het op peil houden van voorzieningen. Zo waren we betrokken bij het selectieproces voor een geschikte onderneming in de Molen op het Maallustcomplex, in april opent Piepers en Paupers (frietspecialzaak) haar deuren.

De komende twee jaar?

We richten ons op **transformatie** van het centrum van Roden. Focus ligt op het monitoren en acteren op leegstand. Compacter maken van het centrum stimuleren we door transformatiefonds. Volgende stap is de **beleving** en de kwaliteit van het centrum verbeteren. Standplaatsen-, terrassen- en reclamebeleid wordt opgezet, we willen meer faciliteiten in het centrum en de link met vrije tijd/cultuur verbeteren.
We zetten in op een **sterk ondernemersklimaat** in Veenhuizen. Zo zijn er meer panden die ook geschikt zijn voor ondernemingen, we hebben een actieve rol en stimuleren het Rijksvastgoedbedrijf om hierin mee te denken. Bijvoorbeeld de marechausseekazerne. Ook ligt er een rol voor ons voor het verbeteren van de relaties van ondernemers onderling en het opstellen. Met de ondernemers in Norg en Peize wordt de **samenwerking** geïntensiveerd, we zijn in gesprek om te kijken waar we de ondernemers en lokale initiatieven die bijdragen aan het versterken en op peil houden van de voorzieningen en het ondernemersklimaat kunnen ondersteunen.

Bedrijventerreinen

Doelen?

- We willen volop ruimte bieden aan ondernemerschap;
- De gemeente faciliteert ondernemerschap maximaal en versterkt de verbinding tussen bedrijfsleven en onderwijs;
- Tegenover het lokaal vestigen en participeren van kennisinstellingen staat Noordenveld zeer positief. De Health Hub is hier een mooi voorbeeld van en wordt doorontwikkeld.

Waar staan we nu?

Naar aanleiding van het economisch advies bedrijventerrein in 2016 is een begin gemaakt met de wijzigingen van twee bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan van de Westeres is herzien in 2019 en heeft geleid tot vestiging van een autoshowroom. Het bestemmingsplan Haarveld is herzien en wordt in 2020 naar alle waarschijnlijkheid vastgesteld door de gemeenteraad. Hierdoor is ruimte ontstaan voor meer soortige bedrijven en geven we letterlijk meer **ruimte aan ondernemerschap**.

De vrije kavels op de vrijetijdsboulevard worden in de huidige tijd waarin retail vierkante meters onder druk staan niet gezien als kansrijk. Er wordt ingezet op woningbouw en **versterking** van de bestaande bedrijvigheid.

Health Hub Roden is een innovatieve samenwerkingsvorm met medische technologiebedrijven. In Roden is er een sterke medisch-technologische sector. In de Hub is het mogelijk voor nieuwe bedrijven op medisch technologisch gebied zich te vestigen en samen te werken, met elkaar en met onderwijs- en kennisinstellingen. Daarnaast is het mogelijk voor bestaande bedrijven om deel te nemen, samen te werken en gebruik te maken van de R&D capaciteit in de Hub. De pilot was erg succesvol, waardoor er in de provincie Drenthe meerdere soortgelijke samenwerkingen in de vorm van hubs zijn ontstaan. In 2018 hebben de provincie Drenthe en de gemeente Noordenveld de Health Hub Roden geholpen om te groeien door een nieuw pand te kopen. De verhuizing is een intensief traject geweest en afgerond. Per 1 april gaat het project een nieuwe fase in. Dit moet er voor zorgen dat de Health Hub Roden als losse entiteit structureel blijft bijdragen aan de **verbinding tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en de overheid**.

De komende twee jaar?

De komende jaren wordt volop ingezet op de uitgifte van de bestaande bedrijventerreinen. Daarnaast wordt nagedacht of het aanbod in de verschillende kernen voldoet aan de vraag en verkend of en waar mogelijk ingezet moet worden op revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.

Verder wordt er onderzocht of het haalbaar is (in samenspraak met de provincie) voor het vestigen van een tweede hub die onderwijs en bedrijfsleven samen brengt.

Werkgelegenheid

Doelen?

- We willen volop ruimte bieden aan ondernemerschap. Werkgelegenheid is hierin de belangrijkste pijler;
- In samenspraak met de ondernemers in de toerisme- en recreatiesector en ISD (team werk vanuit Sociaal Domein) wordt geprobeerd om zogenoemde kansbanen te creëren in deze sector.

Waar staan we nu?

Inzetten op werkgelegenheid doen we door het **stimuleren van de groei van het MKB**. De bedrijvenregeling Drenthe 2017-2019 is hier een goed voorbeeld van. Hiermee is het mogelijk om een subsidie te ontvangen voor extra arbeidsplaatsen die door een bedrijf zijn gecreëerd. Ook was een rentekorting regeling mogelijk. In Noordenveld was een totaal budget van €540.000 beschikbaar (waarvan de helft bijgedragen door de Provincie Drenthe). Zo goed als het totale budget is uitgeput, wat heeft geleid tot 79 extra arbeidsplaatsen. De Bedrijvenregeling is een succes te noemen en heeft ondernemers gestimuleerd om te vestigen of uit te breiden.

In de Gemeente Noordenveld is er een relatief grote groep zzp-ers. Om deze groep kleine zelfstandigen te **ondersteunen** en ervoor te zorgen dat hun ondernemerschap op een hoger niveau komt heeft de gemeente initiatief genomen om de zzp-ers een **sterkere basis** te geven. Er zijn netwerkbijeenkomsten georganiseerd wat heeft geleid tot het oprichten van het ZZP collectief en dat ZZP'ers onderling zijn gaan samenwerken.

Er is in 2016 een afspraak met de R&T ondernemers gemaakt dat er geen toeristenbelasting hoeft te worden afgedragen over kinderen tot en met 12 jaar. In ruil daarvoor zijn de ondernemers gevraagd om zich in te zetten voor **arbeidsparticipatie** van bijstandsgerechtigden. In de afgelopen twee seizoenen wordt het duidelijk dat er vaak een mismatch ontstaat voor meerdere functies. De ondernemers verwachten te snel te veel van de doelgroep die er nog is op dit moment. In 2018 zijn er bij de RON bedrijven drie werkzoekenden geplaatst als Medewerker Groen en Onderhoud (2) en Facilitair medewerker (1). Dezelfde mensen zijn in 2019 in deze functies aan de slag gegaan.

De komende twee jaar?

Met de deelnemende Drentse gemeenten en de provincie Drenthe is besloten dat gezien de huidige economische tijd het subsidiëren van arbeidsplaatsen niet het gewenste middel is voor het **stimuleren van economische groei.** Daarom gaan we aan de slag met een opvolger van de bedrijvenregeling.

Nadat de gemeente een aantal jaren het initiatief heeft genomen om de ZZP'ers bij elkaar te brengen hebben zij zichzelf vervolgens verenigd in het ZZP-collectief Noordenveld. We vinden het belangrijk om in **contact** te blijven met alle ondernemersverenigingen in Noordenveld, waaronder ook het ZZP-collectief. Samen met de ondernemersverenigingen proberen we **lokale initiatieven op te zetten en te stimuleren**.

De doelgroep vanuit de Participatiewet sluit veelal niet goed aan bij de vraag vanuit de bedrijven voor werknemers. Daarom is het belangrijk dat de brug hiertussen kleiner wordt gemaakt. Dit wordt breder opgepakt dan alleen voor R&T ondernemers. We zetten uiteindelijk ook in op het creëren van werkervaringsplekken. Bij wederzijds goedbevinden kan hier mogelijk een arbeidscontract uit voortkomen. **Maatwerk** is hierin erg belangrijk. Ook is het belangrijk om verwachtingen over en weer goed te monitoren en helder te hebben voordat de doelgroep aan de slag gaat. Voor de R&T ondernemers wordt hiermee gestart aan het begin van het toeristische seizoen. Ook initiëren we een **platform voor P&O adviseurs** van bedrijven in Noordenveld om kennis te vergroten over arbeidsmarktvraagstukken en initiatieven op het gebied van participatie te stimuleren.

Acquisitie

Doelen?

- We willen Noordenveld op de kaart zetten als een aantrekkelijke gemeente voor bewoners, bedrijven en bezoekers. De acquisitiefunctie wordt steviger opgezet waarbij na een herprofilering en herpositionering, Noordenveld sterker 'vermarkt' wordt.

Waar staan we nu?

In het bestaande economische beleid was specifiek opgenomen geen actieve acquisitie te doen. Om de zichtbaarheid te vergroten is team Economische Zaken uitgebreid en zijn de contactmomenten met bedrijven uitgebreid waardoor het **bedrijvencontact is geïntensiveerd**;

Bestaand:
- Bedrijfsbezoeken ambtelijk en bestuurlijk;
- Promotiedagen;
- Open bedrijvendagen Drenthe;
- Ondernemersprijs Noordenveld en Ondernemersprijs Drenthe;

Nieuw:
- Jaarlijks een grote branche overstijgende ondernemersbijeenkomst Noordenveld;
- G10, overleg met de grootste ondernemende werkgevers;
- Samen met ondernemers deelnemen aan evenementen (Veldslag om Norg);
- Duurzaamheidsbijeenkomst Villeroy & Boch;
- Jaarlijks een grote regionale bijeenkomst met ondernemers (2019 Be smart, be international / 2020 Doedigidag);

Bedrijven (waarbij hervestiging speelt) worden **proactief benaderd**. De afgelopen twee jaar zijn we betrokken geweest bij de vestiging van (nieuwe) bedrijven in onze gemeente.

Sinds 2017 wordt er samengewerkt met de NOM (en de gemeente Groningen en Assen) als het gaat om **internationale acquisitie**. In 2019 liep deze overeenkomst af en is er succesvol ingezet op verlenging samen met de deelname van alle gemeenten uit de regio Groningen-Assen.

De komende twee jaar?

Het bedrijvencontact blijft intensief en proactief. We blijven actief inzetten op het **creëren van contactmomenten**. Zo wordt initiatief genomen om de afstand tussen jonge ondernemers onderling en de gemeente te verkleinen. Er wordt gestart met een vrijmibo voor jonge ondernemers. Daarnaast gaan we met de deelnemende gemeente in de regio Groningen-Assen en de NOM een **gezamenlijk acquisitieprofiel** formuleren voor (inter)nationale bedrijven. Voor Haarveld starten we een **marketingcampagne** nadat het nieuwe bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. Verder doen we mee aan Boomhut XXL. Hierbij krijgen we de mogelijkheid om op landelijke televisie potentiële nieuwe bezoekers met onze gemeente kennis te laten maken waarbij de faciliteiten en groene omgeving centraal staan.

Duurzaamheid

Doelen?

- Noordenveld werkt aan een duurzame samenleving. Het gebruik van fossiele brandstoffen wordt terug gedrongen. De gemeente geeft op het gebied van duurzaamheid het goede voorbeeld.

Waar staan we nu?

In samenwerking met OGN-Parkmanagement, de provincie Drenthe, Ikbendrentsondernemer en de gemeente Noordenveld is er een strategie afgesproken om **duurzaamheid aan te jagen op de bedrijventerreinen**. Het koploperproject is van start gegaan.

In 2019 is het binnen de gemeente Noordenveld niet mogelijk om openbaar duurzame brandstoffen te tanken. Ondanks dat is de gemeente gestart met het verduurzamen van het eigen wagenpark. Bij ondernemers leeft echter hetzelfde vraagstuk. Samen met deze ondernemers vertegenwoordigen we meer massa (liters brandstof), hierdoor wordt het voor marktpartijen interessanter om in duurzame installaties te investeren. In samenwerking met beheer en duurzaamheid zijn we gestart met het **aanjagen van het openbaar verkrijgbaar maken van duurzame brandstoffen**; 'blauwe diesel' (neste MY, als transitie brandstof), elektriciteit en waterstof.

De komende twee jaar?

De deelnemers van het koploperproject zullen naast de individuele aanpak (waar het koploperproject voornamelijk aandacht voor heeft) gestimuleerd worden hun visie en successen op het gebied van duurzaamheid verder over te brengen op collega ondernemers. We geven de deelnemers van het koploperproject het podium op de promotiedagen. Dit is het einde van het koploperproject en moet de start worden van een collectief vervolg. Tezamen met ondernemers uit het koploperproject, andere geïnspireerde ondernemers en OCN-parkmanagement zullen we een **collectieve verduurzamingsaanpak voor de bedrijventerreinen** opstellen.

We werken samen met ondernemers, de provincie en regio Groningen-Assen om op een zo kort mogelijke termijn het **openbaar verkrijgbaar maken van duurzame brandstoffen**. Op deze wijze willen we profiteren van de waterstofregio en onze ondernemers faciliteren om hun duurzaamheidsdoelstellingen te behalen.

De bouw van de nieuwe gemeentewerf, een groot project op een prominente plek op het bedrijventerrein, zien wij als kans om anderen te **inspireren om circulair te bouwen**. In het project van de gemeentewerf nemen we onze rol en betrekken we ondernemers door ze in het proces mee te nemen en bij realisatie inspiratie op te laten doen.

Daarnaast is **circulair produceren** en het mogelijk ontstaan van een **deeleconomie** onderwerpen die interessant zijn. Dit raakt echter aan het fundamentele businessmodel van een onderneming en staat nog in de kinderschoenen. Daarom kiezen we er voor om ondernemers te wijzen op de (regionale) **inspiratiesessies** die er zijn.

GEMEENTE NOORDENVELD

